

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA
IZDAJE HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO
ZAGREB, LISTOPAD 1958. GODIŠTE VII.

NAŠ JEZIK U SVJETLOSTI DRUŠTVENO-PRIVREDNOG PREOBRAŽAJA

Pavle Rogić

Jezik je osnovno i najvažnije sredstvo za izricanje misli i sporazumijevanje s drugim ljudima i prema tome najjače sredstvo u borbi za napredak i dalji razvitak kulture. Različiti jezici imaju i različito izražavanje ili drugim riječima svaki jezik ima svoju gramatiku i svoje zakone, kojih se mora držati onaj, koji usmeno ili pismeno hoće u tom jeziku iskazati svoju misao. Jezični zakoni razvili su se postepeno u historijskom razvitku jezika i uvjetovani su mnogostrukim činiocima, na osnovu kojih se stvarala materijalna i duhovna osnova života svakoga naroda. Sadržaj i oblik, t. j. misao i izraz najuže su povezani i čine nerazdjeljivo jedinstvo. Nema jezika bez mišljenja i izvan mišljenja. Poznato je, da rđav jezik zamagljuje svaku misao i čini je nejasnom. U pravu je stoga bio onaj pisac, koji je na prigovor, da sporo radi i suviše dotjeruje svoju rečenicu, odgovorio: »Ne glačam ja svoju rečenicu, nego svoju misao.«

Svaki narod ima svoj način mišljenja i izražavanja, koji se ogledaju u stvaranju riječi, u njihovoj promjeni i njihovoj upotrebi u rečeničnom sklopu. Po tvrđenju nekih filologa Grk je na pr. stvarajući riječ *gē*, *gaia* za zemlju imao predodžbu o plodnosti zemlje, t. j. ona, koja iz sebe proizvodi, Rimljanin je istakao osobinu suhoće (terra je istoga korijena kao *torrere* = sušiti), Nijemac potrebu obrađivanja zemlje (Erde je istoga korijena kao i naše *orati*), a Slaven je polazio od predodžbe nečega, što leži nisko, pod nogama (zemlja je istoga korijena kao lat. *humus* i *humilis*; od istoga je korijena i *zmija* = koja puzi po zemlji). Mi kažemo na pr. *ići po ulici*, *biti na ulici*, Nijemac isto tako *auf der Strasse gehen*, a Francuz

ima drugačiju predodžbu i kaže marcher *dans* la rue. Mi i Nijemci imamo predodžbu, da smo *na* nečemu, a Francuz da je *u* nečemu. Te se razlike naročito očituju u rekciji glagola. Mi kažemo na pr. *rastati se s nekim*, Nijemac *sich trennen von, scheiden von*, a Francuz *se separer de quelqu'un*. Mi dakle imamo predodžbu o rastajanju u onom času, kad su oba subjekta, koji se rastaju, zajedno, a Nijemac i Francuz, kad su se oba subjekta već odvojila. Takvih razlika ima mnogo među jezicima indoevropske jezične zajednice, a to su jezici sa fleksijom, da ne govorimo o jezicima bez fleksije (aglutinirani jezici), koji imaju sasvim drukčiji način izražavanja. Prevodioci sa stranih jezika najbolje znaju, na kakve poteškoće nailaze, tražeći jednak ili sličan izraz u svom jeziku.

Bogatstvo i izrazitost naše riječi i rečenice, kako se očituju u našoj usmenoj i pismenoj književnosti, malo se i oskudno odražavaju u svakidašnjem govornom ili razgovornom jeziku obrazovanih ljudi. Naša književna djela čuvaju se u školskim i javnim knjižnicama, o njima se govori u školskim udžbenicima, ali je njihova društvena funkcija vrlo ograničena. Naš obrazovan čovjek u prosjeku zna za naše istaknutije književnike ponajviše iz udžbenika ili prigodnih predavanja. Ako već čita koje od njihovih djela, njega zanima u prvom redu problematika djela, ali ljepota riječi, snaga izraza, pravilnost, simetričnost i slikovitost rečenice ostaju najčešće mrtvo slovo. Izražajna sredstva piščeva ne postaju svojinom čitaočevom i preko njega ne ulaze u život i ne obogaćuju svakidašnji govorni jezik. Naši učenici najviših razreda i studenti na sveučilištu čitaju mnoga izvorna i prevedena književna djela, oni drže često i referate o pročitanim djelima, u tim referatima govori se i o izražajnim sredstvima iz pročitanih djela, ali njihov jezik ostaje i dalje u najviše slučajeva oskudan, jednoličan, suhoparan, da ne govorimo o nepravilnostima u oblicima i akcentu.

Još je gore s jezikom kao izražajnim sredstvom na našim društvenim i političkim sastancima. Siromaštvo, jednoličnost, ukalupljenost, ponavljanje istih riječi i fraza najčešće su glavne osobine toga jezika, bez obzira, o kakvom se predmetu na tim sastancima raspravlja i kakav je sastav učesnika. Ima ljudi, kod kojih u običnom i svakidašnjem govoru riječ glatko teče, i mi na prvi mah osjetimo njihov pripovjedački dar, sa zanimanjem slušamo njihovo živo i duhovito izlaganje, njihova emotivno akcentovana rečenica pojačava zanimanje za predmet razgovora, ali čim se popnu na javnu govornicu, njihov jezik se mijenja, oni gube povjerenje u svoja izražajna sredstva, pa pribjegavaju kalupu ili šablone, ponavljaju se, upleću u svoje izlaganje mnogo stranih riječi i najčešće se služe bilješkama iz svojih blokova ili jednostavno čitaju unaprijed napisane izvještaje.

Ja bih se u ovom članku ograničio samo na neke od osobina našeg govornog ili razgovornog jezika obrazovanih ljudi, kako se on očituje naročito na javnoj govornici. Pod govornim ili razgovornim jezikom razu-

mijemo jezik, kako ga određuje Charles Bally, učenik poznatog lingvističkog učenjaka u Ženevi Ferdinanda de Saussura. To je jezik, koji je prošao kroz društvenu zajednicu i koga je društvena zajednica primila kao svoj govor, jer svatko, služeći se njime, hoće samo da ga drugi razumiju. Osjećajna strana govora u njemu se očituje u najpotpunijem obliku. Književni jezik nije tako neposredan, impulzivan i prirodan, jer književnik upotrebljava jezik svijesno i namjerno, on se služi jezikom u cilju estetskom, a govorni jezik obrazovanih krugova je spontan i neposredan izraz misli.

Naša privreda razvija se snažno i brzo. Podižu se nove tvornice, nabavljaju se novi strojevi, izbacuju se svaki dan novi proizvodi, ispituju se načini, da se jeftinije proizvodi i gradi. Sve je u pokretu, u nekoj žurbi. Taj brzi tempo u privredi ostavlja svoje tragove i u jeziku. U privredi se stvaraju nove riječi i novi izrazi, koji teže da budu što kraći i praktičniji, a mnoge od dosadašnjih riječi i izraza dobivaju novu i širu upotrebu, grade se samovoljno kratice i kovanice, primaju se strane riječi u izvornom obliku ili se prekrajuju i skraćuju. Težnja za kratkoćom i skraćivanjem stvorila je golem broj čudnih i neobičnih složenica, koje u svima oblicima, bojama i veličinama u izlozima, na reklamnim stupovima, u novinskim oglasima, privlače poglede prolaznika. To su složenice tipa *autolimar, strojobravar, elektroinstalater, krovopokrivač, metalostrugar, radio-prenos, radio-glumac, Centrošped, Elektrorad, Jugofilatelija, Jugokemija, Jugomont* (poduzeće za montažne kuće), *Limovod, Poljopromet, Tekstilpromet* i t. d., i t. d. U tim složenicama, kako vidimo, jedan je dio složenice strana riječ, a drugi je dio naša riječ ili su oba dijela strana, ili su oba dijela naša, često je jedan dio krnj, drugi samovoljno izmijenjen. Odnos među dijelovima složenice nema nikakvog lingvističkog opravdanja, i onaj, koji je takve složenice stvarao, nije ni mislio, da takvi odnosi treba da postoje i da to zahtijeva duh našega jezika, nego ih je samovoljno skrojio prema stranim uzorima. Glavno je mjerilo bila praktičnost i reklama, i riječi su se stvarale mehanički po kalupu kao različiti likovi od kakve mekane mase.

Iz privrede su opet mnoge riječi i izrazi preneseni i na ostala područja ljudske djelatnosti, pa se danas govori o rentabilitetu, bez obzira, da li je riječ o trgovačkoj robi, tvornici ili o knjizi i školi, govori se o potrošaču knjige, o proizvođaču muzike, o produktivnosti administracije, o bilansu naučnog rada, a riječi *stimulans, stimulirati, stimuliranje* dobile su najširu upotrebu, bez obzira na predmet, o kome se govori ili piše. Sve to izaziva utisak vulgarizacije u jeziku.

Druga je osobina našeg razgovornog jezika pretjerana upotreba stranih riječi. Zbog svoga položaja i zbog historijskih razloga naš je narod od najstarijih vremena bio izložen utjecajima susjednih naroda, pa je tako primio i velik broj tuđih riječi. Za neke od njih znaju danas samo stručnjaci filolozi, da su stranoga porijekla. Tako smo na pr. iz grčkog jezika

primili *andeo, davdo, dak, krevet, ćelija, jeftino, miris*; iz germanskog: *crkva, hljeb, pop, kraj, knez, post*, a u krajevima, koji su najduže bili pod turskom vlašću, još je i danas govorni jezik pun riječi, koje smo primili iz turskog jezika.* Naši krajevi, koji su bili u sastavu Mletačke republike ili Austrije, imaju mnogo talijanskih i njemačkih riječi, a ponešto i mađarskih. Kulturni utjecaji, koje smo proživjeli i još uvijek proživljujemo, donijeli su i još uvijek donose riječi iz ruskog, češkog i francuskog jezika, a u najnovije vrijeme iz engleskog jezika.

Naš jezik ne bježi od upotrebe stranih riječi. Nema gotovo čovjeka, bio on školovan ili bez škole, a da svaki dan u govoru ne upotrebi kakvu stranu riječ. I najstariji i najkulturniji narodi imali su i imaju u svojim jezicima velik broj stranih riječi. Dovoljno je spomenuti latinski jezik, u kome je bilo mnogo grčkih riječi. Već Jakov Mikalja, jedan od najstarijih naših leksikografa, u predgovoru na str. XV. svoga rječnika *Blago jezika slovinskoga*, 1649., kaže: »Slobodno mogu rijeti, da se ne nahodi nijedan jezik toliko čist, da se ne služi kojom riječju inijeh jezika, kako da je riječ svoga jezika.«

Stručni izrazi u svima naučnim oblastima, naročito u najnovije vrijeme, kad je nauka i tehnika toliko napredovala, ušli su i ulaze svaki dan u velikom broju u naš jezik. Bez takvih riječi nauka i poslovni svijet ne može biti. Riječi kao *teorija, politika, tehnika, kultura, roman, fizika, taktika, televizija, radio, atom* i sl. ne možemo ničim zamijeniti, jer ih u narodnom jeziku nema, a kovanice bi bile nerazumljive i nezgodne, da ne spominjeme, kako bismo se na taj način izdvajali iz kulturne zajednice ostalih naroda, koji u svojim jezicima te riječi u istom značenju upotrebljavaju.

Mi ovdje želimo govoriti o stranim riječima, koje se u posljednje vrijeme bez ikakve potrebe sve više upotrebljavaju mjesto dobrih i lijepih naših riječi. Mogli bismo navesti dosta takvih riječi u našem poslovnom jeziku i svakidašnjem govoru kao *aranžirati, evocirati, forsirati, tretirati, asortiman, baza, konferencija, malverzacija, raritet, konkretan, kuražan, manuelan*, da spomenem samo nekoliko na dohvat, kad mjesto tih riječi imamo dobre i lijepe naše riječi. U isti red ide i jezik naših časopisa. U jednom od naših najnovijih književnih listova u malom članku na uvodnom mjestu susrećemo se odmah s riječima »*pateći od solituda, u ovim amplitudama, na dubiozan način, nomenklatura naziva (sic!), verbalna komunikacija*«. Taj list s obzirom na cijenu i način pisanja namijenjen je širim slojevima čitalaca.

Kod nas ima mnogo ljudi, koji vole da govore tuđim jezikom i kad zato nema nikakve potrebe, ili govoreći svojim jezikom vole da se služe tuđim riječima, misleći, da je to ljepše, finije ili učenije. To je rđav običaj,

* Prošle je godine izašao u Sarajevu u dvije omašne knjige rječnik pod naslovom: Abdulah Škaljić: *Turcizmi u narodnom govoru i narodnoj književnosti Bosne i Hercegovine*. Vidi potanje u *Jeziku* VI, 3, 89—92.

a odaje ili lijenost duha ili nedostatak nacionalnog ponosa, a najčešće je to trčanje za modom ili slijepo robovanje modi. Ta je slabost zahvatila našeg čovjeka bez obzira, kojoj društvenoj sredini pripadao, naročito ženski svijet u gradovima. Za gradom se povodi selo, i mi danas nailazimo na upotrebu takvih riječi i kod naših seljaka, najčešće dakako u iskrivljenom obliku. U svom selu u Hrvatskom Primorju nedavno sam slušao od jednoga šofera i obrtnika u razgovoru nekoliko puta ukalupljenu već frazu *»na bazi prijateljstva i po ličnoj liniji«*. U mjesecu lipnju o. g. bio sam na sastanku u dvorani tvornice Nade Dimić, na kome je odbornik općine Medveščak čitao svoj izvještaj o stambenom pitanju u gradu Zagrebu. Sastanak je bio dobro posjećen, a izvjestilac je čitao svoj izvještaj čitav sat. Izvještaj je vjerojatno sastavio neki građevinski stručnjak, i u njemu je bilo toliko stranih riječi i stručnih izraza, da je čitanje izvještaja bila prava muka za slušaoce, a još više za izvjestioca, koji mnoge strane riječi i stručne izraze nije poznao, pa ih je pogrešno izgovarao i naglašavao ili ih je morao sricati, a to je kod slušalaca izazivalo vrlo mučno raspoloženje. Na glavnoj tržnici u Zagrebu u oglasu, kojim se potrošačima javlja, da mogu nabaviti jeftinije krumpir, piše, da su cijene krumpiru računate *»na bazi kupovne cijene«*.

Naše novine, naš radio i kino mogu u tom mnogo učiniti, jer je broj njihovih čitalaca i slušalaca veoma velik, a osim toga njihovi čitaoci i slušaoci pripadaju svima društvenim slojevima. Uvjereni smo, da uredništva naših novina i uprave radija i kina jednako misle. Vjesnik od 24. VIII. donio je čak veliki članak sa dva fotografska snimka pod naslovom *Zagrebački pravopis, u potrazi za jezičnim nezgrapnostima na ulicama grada*. U tom članku se iznosi, da su pravopisne pogreške i jezične nezgrapnosti u natpisima iznad trgovina i raznih lokala, u izlozima, jelovnicima i oglasima grada Zagreba uzele toliko maha, da je krajnje vrijeme, da se tome stane na put. Mi se slažemo s tim i pozdravili bismo svaku mjeru, makar i administrativnu, da se tom žalosnom stanju stane na put. Ali unatoč iskrenoj želji da se to popravi, mi u našim dnevnim listovima i dalje nailazimo na jezične *»nezgrapnosti«*, na nepotrebne strane riječi, kojima se katkada daju samovoljni oblici, i na neobične konstrukcije, koje njihovi jezični stručnjaci olako propuštaju. Iznosim iz svoje bilježnice samo nekoliko primjera iz naša tri najčitanija dnevnika. Jedan književnik piše u Borbi od 27. VII. članak o psovačima, pa se tu spominje *»akcija za eksterminaciju«* jednog ružnog običaja. U istom broju naši poznati ekonomski stručnjaci govore o odobravanju kredita i tu tekst vrvi izrazima kao *»restriktivne mjere, povoljniji tretman, kategorije potrošača, krediti se tretiraju, specifične funkcije kredita sve će se više razvijati, i t. d.* U Politici od 11. V. jedan poznati arhitekt u članku o Parizu sklanja više puta riječ kafe (kafana) kao imenicu muškoga roda: *u ovaj kafe, u kafeu, oba (Pariza) imaju i kafee, kaba-*

ree. U Vjesniku od 9. VIII. »Prinosi (pšenice) rastu u prosjeku i u špicovima«, a »Neki stručnjaci skladištari bi gradili upravo monumentalne silose s velikim radijusom prikupljanja žitarica«. Naše su novine namijenjene svima društvenim slojevima i štampaju se u stotinama tisuća primjerala, ali ja sumnjam, da će takve članke čitati s razumijevanjem široki slojevi čitalaca.

Upotreba riječi *servis* (franc. service = služba, posluga, usluga) toliko se raširila i uzela maha, da će uskoro, kako je dobro rečeno, bez »servisa« život biti potpuno nemoguć. Na svakom koraku u novinskim oglasima ili člancima, u natpisima i izlozima nailazimo na kakav servis. Riječ se javlja u svim mogućim svezama: *Servis za spremanje đaka*, *Servis za komunalne usluge*, *Student-servis*, *Press-servis*, *Termoservis*, *Tehnoservis*, *Brodoservis*, i t. d., i t. d. Zar mi u svom jeziku ne možemo to drukčije reći?

Pored liječnika *specijalista* imamo u najnovije vrijeme i liječnika *specijalizanata*. To je vjerojatno liječnik, koji se specijalizira, koji ide u bolnicu radi specijalizacije.

Pod utjecajem sintakse stranih jezika ušli su u govornom i književnom jeziku u upotrebu sintaktički barbarizmi, kao *čudi me, da...* (*es wundert mich, dass...*), *veseli me, da...* (*es freut mich, das...*) mjesto pravilnog: *Čudim se, veselim se, što...* Slična je po raširenosti konstrukcija: *Uspjelo mi je* (*es ist mir gelungen*) mjesto lične konstrukcije: *Uspio sam u čemu*. Tuđa je duhu našega jezika i rekcija *luپnuti glavu* (mj. *glavom*) o zid, *mirisati se parfemom* (mj. *namirisati se*), *čeznuti Firencu* (mj. za *Firencom*) *sanjati vlast* (mj. o *vlasti*), *žuriti koga* (mj. *požurivati*). Neki prelazni glagoli sve se više govore eliptički. Tako se naročito u školskim redovima upotrebljava glagol *vježbati*, na pr. *vježbam matematiku, francuski, klavir, sviranje* i sl. mjesto *vježbam se u...* *Uježbati* možemo samo što živo (dijete, vojnika, konja i sl.), a u nekoj vještini možemo se vježbati. Slična je upotreba još nekih glagola. Tako se danas obično govori i piše *doktorirati filozofiju* (mj. *iz filozofije*), *upisati kemiju* (mj. *studij kemije*), *igrati Hamleta*, prema njem. *Der Schauspieler spielt den Hamlet* (mj. *glumiti*), *igrati udarac* (mj. *izvoditi*, ispor. u udžbeniku za tenis: *Igrači dobro igraju taj udarac*).

Na isti način postale su već ukalupljene ili skamenjene neke od fraza, koje često slušamo na društvenim sastancima. *Govori, naredbe, materijali sa kongresa se prorađuju* (mj. *čitaju, proučavaju, objašnjavaju, tumače* i sl.); *sastanci, konferencije, takmičenja se najavljuju* (mj. *objavljaju*); *obaveze se na sebe preuzimaju* (mj. *uzimaju, primaju, prihvaćaju*); *odgovornost se nosi* (mj. *prima se, odgovoran je*); *pitanje se diskutira* (mj. *raspravlja se o pitanju*); *na kongresu su dominirali problemi unutrašnje politike* (mj. *govorilo se najviše o pitanjima iz unutrašnje politike* ili *samo o unutrašnjoj politici*).

Vjerojatno pod utjecajem ruskoga jezika počele su se graditi u velikom broju imenice s nastavkom *-telj* (*pokazatelj, izumitelj, prekršitelj, pazitelj* i sl.). Nastavak *-telj* bio je u našem jeziku već u izumiranju (zamijenio ga je nast. *-lac*), pa tvorba takvih riječi postaje arhaična.

U »Jeziku« je bilo već govora o upotrebi prijedloga *po* mjesto prijedloga *u, na*, ali se unatoč tome prijedlog *po* mnogo upotrebljava ne samo u govornom jeziku i u našim dnevnim listovima, nego i u naučnim raspravama i književnim djelima. Naročito na društvenim sastancima i u uredima još uvijek *se diskutira po pitanju, daje riječ po referatu, rješava po stvari, zadužuje po sektoru* i sl.

Poznato je, da su participi prezenta u našem jeziku primili službu priloga i da se u pravilu ne mijenjaju u kosim padežima. Istina, neki od tih participa postali su pravi pridjevi, pa se dakako mijenjaju, tako na pr. *idući (dan), buduće (vrijeme), tekuća (voda)*; neki participi takvu službu dobivaju u naše doba, tako *vladajući (sloj), putujuće (kazalište), na zadovoljavajući način*, ali se svi takvi participi ne mogu mijenjati po miloj volji, povodeći se za upotrebom u stranim jezicima. Svakoga, koji ima i malo osjećaja za čistoću i pravilnost u jeziku vrijeđaju primjeri, kao što su na pr. *stimulirajući lijekovi, predisponirajući faktori, deformirajuće bolesti, s novo razvijajućom se eksploatatorskom klasom*, i t. d. Takvih primjera, na žalost, ima mnogo u našoj štampi, naročito u naučnim raspravama i djelima.

Jezik se kao svaki živi organizam neprestano mijenja i bogati. Novi oblici fizičkog i duhovnog rada traže nove riječi, nove nazive. U našem društvenom preobražaju sudjeluju radni ljudi iz svih krajeva naše zemlje, i novi društveni odnosi stvaraju u njihovoj svijesti nove pojmove, a to se mora odraziti u jeziku, jer jezik ide u stopu sa svima narodnim zbivanjima, i nema krupnijeg događaja, a da u jeziku ne ostavi kakav trag. U našem poslijeratnom životu nastalo je mnogo novih vještina, podignuto je mnogo tvornica, i njima su potrebne nove riječi. Kako naš jezik obiluje riječima za različne sprave i oruđa, takve riječi treba da posluže pri građenju novih riječi. Ako strani jezici za te pojmove imaju strane riječi, mi ćemo ih iz njih uzeti; ako ih nemaju, mi ćemo ih načiniti, ali pri tom treba paziti, da li je nova riječ napravljena u duhu našega jezika, t. j. da li je načinjena prema upotrebi osnove i nastavka, i da li je značenje, koje se od nje traži, jasno i potpuno.

U poslijeratno vrijeme nastao je već čitav niz dobrih novih riječi, kojima je obogaćen i naš razgovorni i naš književni jezik. U tom smislu treba nastaviti i na tom putu ustrajati. Iz mnoštva riječi i naziva, što je dosad stvoreno, treba oprezno odabirati ono, što je u skladu s duhom i zakonima našega jezika, a ono, što je tuđe, treba suzbijati ili odbaciti, jer to može rđavo utjecati na pravilan razvitak našeg jezika uopće i škoditi njegovoj ljepoti i bogatstvu u izražavanju.

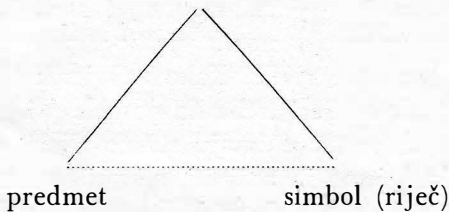
DIOBA GLAGOLA PO ZNAČENJU

Sreten Živković

Poslije imenica u jeziku je najveći broj glagola. Rajko Hariton *Ružić* sa Kalifornijskog univerziteta¹ nabrojio je oko desetak tisuća glagola u našem jeziku. Veliki broj glagola u jednom jeziku razumljiv je iz njihova značenja. Od rođenja do smrti čovjek uvijek nešto radi, nešto se s njime zbiva i u nekom se stanju nalazi: rodi se i time, što živi, diše, plače, jede, pije i t. d., i t. d.; nešto radi, stvara, sije, žanje, skuplja, izrađuje predmete, kupuje, prodaje, uzima, vraća, uništava, baca i t. d., i t. d.; u prirodi biljke rastu, bujaju, venu, klijaju, cvatu, rode i t. d., i t. d.; svaki dan sviće, smrkava se. često grmi, sijeva i t. d., i t. d.; ljudi i stvari su uvijek u nekom stanju: sjede, stoje, leže, bde, spavaju i t. d.

Toliko mnoštvo glagola potrebno je svrstati, podijeliti po kategorijama. Kod diobe glagola, kao i kod drugih promjenljivih riječi, možemo razlikovati semantičke i gramatičke kategorije. Semantičke su kategorije one, koje su dobivene razlikovanjem riječi po značenju, a da se morfološki ne razlikuju. Gramatičke su kategorije one, koje sa semantičkom razlikom pokazuju ujedno i morfološku razliku. Pod morfološkom razlikom razumijeva se razlika u obličnim nastavcima (padežnim, ličnim i vremenskim) i razlika u osnovnim nastavcima (sufiksima i prefiksima). Razlici u značenjima odgovara i razlika u nastavcima.

Pri određivanju značenja riječi potrebno je polaziti od stvarnosti, kako je doživljavamo, do jezičnog izražavanja stvarnosti. Upravo onako, kako su lingvisti *Richards* i *Ogden* postavili shemu (u svom djelu »Meaning of Meaning«): slika predmeta (predodžba, pojam)

Iz definicije, koja se nalazi u svim gramatikama, »Glagoli su riječi, koje znače radnju, zbivanje i stanje« — nužno izlazi prva podjela glagola, podjela glagola po značenju. Ta je podjela čisto semantička, jer glagoli znače radnju, zbivanje i stanje svojim korijenom, svojim fonološkim sastavom; morfološke razlike među njima nema, kao što to pokazuju, na primjer, ovi glagoli: *vidjeti - grmjeti - bdjeti; pjevati - sijevati - drijemati*. Prvi glagoli obiju grupa glagoli su radnje, drugi — zbivanja, treći — stanja, dakle su po obliku jednaki, a po značenju su različitih kategorija.

¹ The Aspects of the Verb in Serbo-Croatian. University of California Publications in Modern Philology. Vol. 25, No 2. Berkeley and Los Angeles 1943.